

وزارت معارف، عالی‌تحصیلات و علوم
دانشگاه تربیت مدرس

خلاصه مقالات دومین همایش ملی
دستاوردهای علمی و پژوهشی

زلف کبریا

زمان : ۸ آبان ماه ۱۳۹۲
مکان : دانشگاه تربیت مدرس

بررسی غلظت، زمان و دفعات مناسب برگپاشی بر رشد رویشی و تولید بنه‌های دختره زعفران (*Crocus sativus* L.) با استفاده از محلول غذایی کامل

رضا خراسانی^۱، پرویز رضوانی مقدم^۲ و فاطمه حسن‌زاده اول^۳

به‌ترتیب استادیار گروه علوم خاک، استاد و دانشجوی دکتری اکولوژی گیاهان زراعی گروه زراعت
دانشکده کشاورزی دانشگاه فردوسی مشهد

چکیده

زعفران (*Crocus sativus* L.) به‌عنوان با ارزشترین محصول کشاورزی و دارویی جهان جایگاه ویژه‌ای در بین محصولات صنعتی و صادراتی ایران دارد. اما با وجود اهمیت این گیاه، تحقیقات زیادی در رابطه با نقش برگپاشی در گیاه زعفران انجام نشده است. این تحقیق با هدف بررسی سطوح مختلف غلظت و زمان و تعداد دفعات متفاوت برگپاشی بر وزن و میزان غلظت عناصر نیتروژن، فسفر و پتاسیم برگ و بنه زعفران، در باغ تحقیقاتی دانشکده کشاورزی دانشگاه فردوسی مشهد به‌صورت فاکتوریل در قالب طرح کاملاً تصادفی و در ۳ تکرار به‌صورت گلدانی در محیط باز اجرا شد. فاکتورهای آزمایش شامل ۴ سطح غلظتهای برگپاشی با کود مایع مخلوط (با غلظتهای ۰، ۴، ۸ و ۱۲ در هزار) و ۷ سطح دفعات و زمانهای مختلف برگپاشی (F1: برگپاشی در تاریخ ۱۵ بهمن، F2: برگپاشی در تاریخ ۳۰ بهمن، F3: برگپاشی در تاریخ ۱۵ اسفند، F4: برگپاشی در تاریخ‌های ۱۵ بهمن و ۳۰ بهمن، F5: برگپاشی در تاریخ‌های ۱۵ بهمن و ۱۵ اسفند و F6: برگپاشی در تاریخ‌های ۳۰ بهمن و ۱۵ اسفند و F7: برگپاشی در تاریخ‌های ۱۵ بهمن، ۳۰ بهمن و ۱۵ اسفند) بودند. نتایج تجزیه واریانس صفات اندازه‌گیری شده، نشان داد که تعداد و وزن تر و خشک بنه و وزن تر و خشک برگ تحت تأثیر غلظت‌های متفاوت و همچنین دفعات و زمان‌های مختلف برگپاشی قرار نگرفت. همچنین مقایسه غلظت عناصر نیتروژن، فسفر و پتاسیم در برگ و بنه گیاه زعفران نشان داد که تفاوت معنی‌داری بین سطوح تیمار برگپاشی و شاهد وجود نداشت. از این رو به‌نظر می‌رسد که با توجه به خصوصیات برگ زعفران و نیازهای غذایی محدود آن، برگپاشی حتی با تعیین دقیق مقدار هر کدام از عناصر غذایی در محلول، نمی‌تواند سبب افزایش رشد رویشی و پیامد آن افزایش تولید و بهبود خصوصیات تغذیه‌ای گیاه زعفران شود.

کلمات کلیدی: محلولپاشی، برگ زعفران، عملکرد بنه، غلظت عناصر.